



Szakcsi Lakatos Béla—Csemer Géza: A bestia. A rockopera előadása a Dóm téren, este fél 9-kor.

Déry Tibor—Presser Gábor—Adamis Anna: Kép-

zelt riport egy amerikai popfesztiválról. A Veszprémi Petőfi Színház vendégjátéka az újszegedi szabadtéri színpadon, vasárnap este fél 9-kor.

A négy évszak. M. Kecskés András pantomimestje a tanácsháza udvarán, vasárnap este fél 9-kor.

A 26. Szegedi Nyári Tárlat ünnepélyes megnyitása a Horváth Mihály utcai Képtárban, vasárnap délután 11 órakor.

Szegedi Ipari Vásár és kiállítás a Marx téren, július 31-ig.

A szegedi ifjúsági napok

rendezvényei a város különböző pontjain.

Szervátiusz Tibor szobrászművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 28-ig.

Pauli Anna textiltervező és Szemereki Teréz keramikusként kiállítása a Képcsarnok Gulácsy Lajos-termében, július 30-ig.

A magyar cserkészeti története. Kiállítás a Fekete-házban (Somogyi u. 13.).

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai.

Varga Mátyás színház-történeti gyűjteménye (Bécsi krt. 11.).

Új SZIN-t kevernek az ifik...

„Aztán megjöttek-e már az ifik?” — kérdezte gyakornokként tollat markolászó koromban érdeklődő szerkesztő, mikor az előzetes programok után napi feladattá váltak az ifjúsági napok. Én meg csak bólogattam, és próbáltam eltalálni a helyes számot — vajon tíz-, netán húszezer fiatal fogad-e a város, ötven vagy hatvan program közül válogathatnak-e Szeged vendégei.

Lassan elmúlnak már a nyolcvanas évek, s a többéves tudósítói tapasztalat alapján tegnap délután könyvnyű volt felmérnem, hogy az idők változásával átalakulnak szokásaink is. Már ami az útra kelő fiatalok számát illeti. A parkokban, a tereken ugyan újra jelezték a pokrócok, hevenyészve leterített hátságok egy-egy kisebb közösség „közigazgatási határait”, s az alkalmi nézőterek sem maradtak üresen. De az egykori nagy nyüzsgés mintha leszelidült volna. Am találgatások helyett szólni inkább az illetékes, Lénárd Béla, az Expressz Ifjúsági és Diák Utazási Iroda megyei kirendeltségének vezetője, aki már a legelső ifjúsági napok idején is szervezte a programokat.

— Ha a szervezett utasokat összeszámoljuk, nincs különösebb ok az aggodalomra, hiszen több mint 620-an jönnek az Expressz vendégeként, és közel 700 azok száma, akik kisebb-nagyobb csoportok-

ban, KISZ-szervezeteként rendelték szállást és jegyeket nálunk a különböző programokra. Örömhír még az is, hogy ezen felül legalább 400 szálláshelyet tudunk még biztosítani, tehát ágy hiánya miatt senki nem kényszerül a parkokban aludni. A vendéglátók mérsékletességének hálá, hogy áraink a tavalyi szinten mozognak, ami ugyebár nem kis szó manapság — jegyezhettem fel a rövid tájékoztatót, majd azt is megtudtam, hogy a kevesebb vendég egy igencsak célzatos szervezési politika eredménye. A rendezők — követve a tavalyi megjelölt új irányt — egyre inkább a minőségre törekcsenek. Így olyan vendégkört szeretnének kialakítani, amely inkább szórakozni, mint sem a városlakók kedélyét borzolni érkeznek a Tisza partjára.

Hogy ez a terv mennyire válik be, ma még nehéz megjósolni. Ami viszont már tény: az időjárás igazán mindent megtett azért — legalábbis a délutáni rajt időpontjában — hogy rendben bonyolódjanak a meghirdetett programok, fellephessenek a Tisza-parton az amatőr rockegyüttesek, énekelhessen a Klauzál téren Csizmadia Sándor politikaidalénekes, felléphessen Újszegeden a Napóleon Bld. együttes, s megtarthassák az ifjúsági ház és a Délép-klub programjait is.

Az igazi nagyüzem azonban még csak ma indul be.

Délután sok zene és információ fogadja a Tisza-partra látogatókat, majd újra amatőr rockegyüttesek léphetnek színpadra, hogy őket a count-ryzenészek kövessék. Délután 5 órakor indul a karneváli menet, majd ezt követően újra rockzene, míg végül éjfél után utcabál lesz. A Klauzál téren előbb citeraművész, majd bűvész és politikaidalénekes adja elő műsorát, de vetélkedhetnek a BMX-biciklik legügyesebb tulajdonosai és a házaspárok is. Az Árpád téren vendégeket vár a népművészeti vásár, míg a Dugonics téri drogsátorban a lelki és jogi tanácsadás mellett narkomániáról szóló filmeket vetítenek. Ugyanez a témáról tartanak fórumot szakemberek részvételével este 7 órától, majd kilenctől vitát rendeznek a kábítószerokról és a narkósokról.

A Széchenyi térre inkább gyerekes szülők látogassanak, hiszen itt a legkisebbeknek szánt programok zajlanak majd. Ezzel egy időben sportolókat fogad az Ády tér, a Juhász Gyula Művelődési Központ, az újszegedi strand, a Klauzál tér és a Szabadság filmszínház. Aki még ezek után is bírja, az látogasson el az ipari vásárra, a szabadtérre, vagy vegyen részt a közéleti fórumokon. Itt beszélgethet helyi problémákról, a politikai élet várható változásairól, a hazai egészségnevelés helyzetéről vagy a természetvédelemről.

B. Z.

„...áldva: kétszeresen verve”

Szegedi találkozás Szervátiusz Tiborral

...Hányszor az öldöklő anygal — nemcsak a képeleti — / elszállt a halántékonál míg te a vidia-csákányt / ültetted a kőhöz! Évtizedig mennyi csapás, / s mennyi visszaütés a sorsnak / a vérről jeltől / szemöldökfa alján! Nehéz volt? Ez is kétszeresen verve. Kétfélől verve...”

— Az igazi alkotói küzdelem a főiskola elvégzését követően kezdődött, amikor édesapámmal Kolozsvárra, a közösen épített ház műtermében együtt dolgoztunk. Tudtam, úgy lehetek leginkább hű hozzá, ha a magam útját keresem és járom. Míg az ő balladisztikus műveiben az epikus mesélőkedv dominált, én igyekeztem elvonatkoztatni a hétköznapi valóság történéseitől, és általánosabb összefüggések drámai jelképeit megteremteti. S mivel Erdélyben születtem, s magyar vagyok, szobrászatom anyanyelve is úgy magyar, hogy közben egyetemesen emberi és huszadik századi is igyekszik lenni.

— Tizenegy éve, hogy más választás híján áttelepültem Magyarországra. Tudathasadós vállalkozás. Megmaradásunk, létünk forgott kockán, állandó bizonytalanság örvölt. Félelmek és kétségbe-

esések után következett el életem legszomorúbb pillanata, amikor utoljára fordítottam el a kulcsot kolozsvári otthonom zárjában. Itt mindent újra kellett kezdenem, hiszen szobraim ott maradtak. Élményeim, tapasztalataimat, érzéseimet azonban nem vehették el tőlem. Nem idegenbe szakadtam, hanem erdélyiségem Magyarországon megőrzése végett az anyaországomba költöztem. Vannak tartalékaim, barátaim, személyes kapcsolataim, belső békém — még akkor is, ha elkerülnek az állami megbízások, a hivatalos elismerések. Ezekre én nem is vágyom. Ez a mai nem újkéltű veszedelem, Trianon óta a tragédia Demoklesz-kardja ott fenyegetett a fejünk felett. A megalázott életforma szorongató pszichozisa egyre örlötte a kisebbséget, mindenekelőtt a hatalom struccpolitikája miatt. Attelapulásommal segíteni is szerettem volna, meghúzni a vészharangot. Csak hogy akkor nem hittek nekem. Ma egyetlen reményünk; mindenki egy kicsit többet kell hogy tegyen ezért az ügyért. A művész mit tehet? Dolgozik. S ezáltal bizalmat, erőt, reményt adhat a megmaradásához. Nemrégiben készült el, és került a miskolci emlékházba Kós Károly kompozíció, melyen a varjúvári architektúra, a Kós-portré és az erdélyi temetők kopjafaerdeje került egybe.

T. L.

A bestia

Megvalloim őszintén, zavarban vagyok. Különb s külön okokból, ha tetszik, többretegűen. Mivel némi daktikusságot muszáj tartani, vegyük először — a dramaturgiai zavart.

Miről szól az új magyar rockopera? Eredeti bemutatóról lévén szó, a kérdés megkerülhetetlen, és A bestia megtekintése után — nehezen megválaszolható. A magyar történa sárgult és még meg sem sárgult lapjairól visszakösző koncepciók perék egyik korhú mintája mutatnak itten? Pikáns áthallásokkal? Merthogy a koholt pereknek csak a kulisszái meg a szereplői változnak, de a minta érvényes, a dramaturgia mindig ugyanaz. S ami a vád tárgya, az érdekes a legkevésbé, mert mindig egyformán, a valóságból kapirgálnak a perhez ürügyet. Méghozzá a mindenkori hatalmasok, akiknek a hatalma sok, de sohasem elég. Viszont övék a júdásérköcs, az eszközfilozófia (a cél szentesíti!), a jelző nélküli erkölcslet meg mi dolgunk, hiszen a megfelelő agytorna után csak annyit kell kimondanunk: a bűn — az bűn. A tantológia használati joga is az övék, a korabeli politikuskoké. S aztán ott van az egészet megszenvedő korabeli tömeg, amúgy melleleg, merthogy mindig a beavatottak felsőbb berkeiben formálódnak a történelmi kutyakomédiák, s a korabeli politikuskoké. S aztán ott van az egészet megszenvedő korabeli tömeg, amúgy melleleg, merthogy mindig a beavatottak felsőbb berkeiben formálódnak a történelmi kutyakomédiák, s a korabeli politikuskoké.

Tekintsünk most el áthalásúgyben attól, hogy újabbról koholt pereinkben az áldozatok vallottak, mint a parancsolat, soha el nem követt bűneiket sorolták, de Báthory Erzsébet: nem és nem. Fogadjuk az ötletet is, mint kessernyész fintort, hogy nagyon is ismerősen mai szagú, amint a ceremóniamester Kakastollas, a vád-szállító szerencselovag rend és érdemeleket osztogat az asszisztenciának, az eszköz-embereknek, kik is katonás rendben és vörös zászló alatt vonulnak... Ott a baj, hogy a koholt per természet-rajza című témát elhomályosítja — valami más. Nem a műfaj bevett elemeire, dalra, táncra, miegyébregondolok én, hiszen azok eszközök, mint tudjuk, a cselekménybeli fővonal kifejtéséhez és megerősítéséhez. Hanem éppenséggel azt nem tudom, melyik ez a fő vonal. Megmondom, történjen aminek történni kell, az a képzetem, hogy ebben az egyben (A bestia) — több darab van. Hiszen menet közben a Báthory Erzsébet ügyével egyenrangú lesz, mi több, túlsúlyossá válik a Zsorka nevű színészlány ügye. Aki-ről nemcsak az derül ki, hogy komplett örlött és valószínűleg epilepsziás, hanem: társadalmi közege is van, merthogy nem ilyenek születte a szerencsétlen, hanem ilyenek lett, és megint a hatalmasok a bűnösök és „Emberszemű a bűn virága”... A Báthory Erzsébet-hasonmás Zsorka úgy lesz főszereplője egy (má-

Ösbemutató a szabadtérin

sik!) romantikával és szentimentalizmussal fűszerezett horrordarabnak, hogy a per, mint olyan, az eredeti téma (A bestiáé) — elvesz. Átalakul. A dramaturgiai billenésveszély ráadásul máskor is fenyeget, hiszen a Kakastollas lovag figurája és viselt dolga is oly horderejűvé válik, hogy önmagában megérne egy misét; nem beszélve a nádor áldilemmájának (tudom, hogy bűn, de meg kell tennem a Célunkért, s mosom kezeimet) lehetséges izgalmasságáról; s már végképp nem a szerelmepár, Akácúsz lovag és Dorica melankolikus esetéről... Öt darabtéma, ha jól számolom, s a dolog kísérteties, mert — szintén csak akkor, ha jól számolok — ez az egy (A bestia) éppen ötször fejeződik be. Úgy értem, amikor be bír fejeződni, a bemutató nézőközönsége éppen ötödször gondolhatja teljes joggal, hogy na, itt a vége. De nem, finálé után finálé következnek, és megint, úgy ismétlődnek — persze több síkon, ahogy ez már rockoperában illendő — az újabb és újabb mámagyarázatok, mint... a koncepciók perék a történelmünkben. Vagy a szólások-közmondások és egyéb laposságok a szöveggönyvben...

Pedig a minta megvan. Arra gondolok, hogy a rockoperának, mint műfajnak, vannak bevált mintái, a magyar rockoperának is, nyugati importból. Föl nem fogható, miért kell azt hinni, hogy a licencia alapján gyártott termék nem lesz — eredeti.

Szakcsi Lakatos Béla és Csemer Géza művében — hol is a jó kifejezés — túl sok az érték. A zenével tudniillik ugyanaz a helyzet, mint amit főntebb igyekeztünk éreztetni tartalmi-dramaturgiai oldalról. Túl sürű. A virtuóz dzesszpianista fantasztikus mennyiségű zenét értéket halmozott fel, az ötletbőség, a stílusok reinkarnációja kápráztató — és nagyon hiányzik a színpadi művekhez elengedhetetlen szelektív szigor, aszkéta-fegyelemű szerkesztés, arányokra kényes egyensúlytartás, nézői-hallgatói befogadókésziségre figyelmes, szelíd didaktikusság. A bestia muzsikája olyan zenei elegy, amelyben legalább öt zenés műfajú színlelőadás szükséges anyaga foglaltatik. Sejteti lehet, hogy Maklári László karmester sziszifuszi munkával sokat tett ama bizonyos színházi kohézió megteremtéséért. De hát Sisyphus is profi volt a maga szakmájában, mégis mi lett mindig a vége...

Mint ahogy profi volt itt a bemutató minden közreműködője, a főszereplő énekeszínészekről a tűznyelő úrig és az erotikus leánykögig bezárólag. Egytől egyik mindeki jó színvonalú teljesítményt produkált, talán csak Nagy Anikó Zsorka-sze-

repjáttszása sikerült szerepjátsszósabbra (mesterkétebbre) a kelleténél, ám ha nézzük a terhet (kettős — vagy négyes? — szerep), tiszteljük a vállalás és akarás nagyságát, szavunk is eláll. Igen lendületes és már-már hibátlan volt Kaszás Attila, a Rocksínházban vendégeskedő vígszínházi művész — mint Kakastollas. Eleven, gazdag figurát csinált a talányos lovagból, amellet, hogy végigénekelte vagy két és fél órát... Nagyszerű a még főiskolás Malek Andrea és Sasvári Sándor kettőse: Malek Andrea meghívása a Dorica-szerepbe telitalálat: pont azt énekl, amit máris nagyon tud, értelmes, hajlékony lírai dallamot, ami slágergyanús, pláne, ha azt tekintjük, milyen divatos most a 20 évvel ezelőtti is divott táncdalstíl. Ugyancsak jó Csuha Lajos, mint bolond (egyébiránt, ha nem estünk volna fentebb az ötös számmisztikába, mondanánk, övé a hatodik színjáték). megint légköre van Szombathy Gyulának és Nagy Zoltánnak, Soproni Agnes vajákos némbere is szíven üti az embert. Vikidál Gyula teszi a dolgát, a statikus szerepben. Profi a tánc- (miként a zene-)kar. Imre Zoltán koreográfus (miként Maklári) az alkotói együttes egyik legnagyobb terhet vállaló és fölénves szakmai biztonságát működő „oszlopa”. És Schaffer Judit jelmeztervező, aki dús fantáziával kreált ruhákat. És Varga Mátyás diszlettervező, akinek nem szívesen rója az ember a számlájára, hogy végül is nem döntött el, mennyire naturalis és mennyire elvont itt ez a játék. És Sik Ferenc rendező, akinek nem szívesen rója az ember a számlájára — mit is? A hatás valószínűleg változatlan maradt volna ennél több, úgynevezett szabadtérin-szükséges-látványelemmel is; a több rendező ötlet sorsa nyilván hasonlított volna a megvalósultakéhoz, hogy tudniillik vonakodtak szervezőlni, összekapaszkodni; a vontatottság, a fölös ismétlések veszedelme mindig fenyeget szigorú szerkezeti alapképlet híján, s ugyanez az oka, ha nincs átütő hatása az önmagukban pedig mívesen kimunkált, megkomponált jeleneteknek sem.

Hiszen úgy néz ki, roppant munka és akarás feszül A bestia bemutatójában. Ki-ki a helyén tehetségesen tette, amit csak tehetett, a részletekben mégis elveszett az egész. Attól lehet tartani, hogy a színi játékok törvényeitől egyetlen szerző sem függetlenítheti magát büntetlenül. Ha zsufti van a szövegkönyvben, a partitúrában, a rend hiányának érzete a legtisztelietreméltóbb alkotói erőfeszítés ellenére is leszívárog a színpadról a nézőtérre. Olyasmi élményünk volt, mintha kristályszerkezetet mutató, mesterien megmunkált ékszer helyett egy halom nemesfém-törödéket kaptunk volna. A részecskék izgalmasan vibrálnak, csábosan meg-megcsillannak, de ez — nem ugyanaz...

Sulyok Erzsébet

Képzelt riport Újszegeden

évek elején hatalmas országos sikert aratott műegyféle mai értelmezése-interpretációja, német vendégalkotókkal — Ulf Reiher a rendező, Otokar Schindler a diszlet-és-jelmeztervező. A darabot színpadra alkalmazta Pórsándor, koreográfus Krámer György. A musical

főbb szerepeit Tarján György, Mészáros Károly, Pásztor Edina, Kolos István, Palásthy Béla és Vándorfi László alakítja, s zenei tanácsadóként a közreműködők között található a színpadon az a Presser Gábor is, akinek musicalje másfél évtizeddel ezelőtti oly sokak által kedvelt slágerzenévé vált. A képzelt riportot már csak e tényezők miatt is jó lesz (újra) élvezni most Újszegeden...